

Pedagogisk materiell til forestillingen

Begynnelser

Av Carl Frode Tiller, De Utvalgte og Motorpsycho
Trøndelag Teater

Dette bakgrunnsmateriale er tiltenkt lærere og elever i 10. trinn. Det er likevel mulig for andre innenfor skolesystemet, samt teatergjengere generelt å ta en titt på tekstene for å få en oversikt over *Begynnelser*.

Formålet med tekstene og oppgavene er å forberede elever og lærere på forestillingen *Begynnelser*, samt bruke teaterstykket i en personlig og faglig utvikling. Kompetansemål fra læreplanen i norsk, KRLE og samfunnskunnskap etter 10. trinn, i kombinasjon med teaterstykket, er utgangspunkt for elevoppgavene.

Emily F. Luthentun
Dramapedagog
Høsten 2016

Innhold

Kjære lærere : en introduksjon	3
Om de tre involverte partene	5
De Utvalgte	5
Carl Frode Tiller	5
Motorpsycho	5
Rolleoversikt: Hvem er med og hvilke relasjoner det er mellom dem	6
Forberedende arbeid.....	7
Til elevene.....	10
Handling	10
Fortellerstil.....	10
Tema	11
Læreplanmål og oppgaver.	12
Oppgaver til norsk:	12
Oppgaver til KRLE	16
Oppgaver til samfunnskunnskap:.....	17
Vedlegg	18

Kjære lærere: en introduksjon

Takk for at dere tar med dere elevene på teater! *Begynnelser* er hypnotiserende og spennende forestilling som ikke undervurderer menneskene som kommer for å oppleve den. Den tar oss på alvor. I tillegg er den full av svart humor og bittersøte opplevelser. Carl Frode Tiller (som kanskje flere av dere kjenner til allerede) skyr ikke utfordrende problematikk og mørk tematikk i romanene sine. Teksten han har skrevet til *Begynnelser* er intet unntak. Sammen med hans tekst skaper De Utvalgte regi og scenografi sammen med skuespillerne, et kompleks og sammensatt visuelt uttrykk. Dette komplimenteres av musikken som Motorpsycho spiller hver forestilling. Trondheimsbandet maner frem emosjoner og assosiasjoner som flyter inn i hverandre og drar publikum inn i forestillingens univers.

I forhold til det faglige:

Begynnelser et godt utgangspunkt for etisk diskusjon i klasserommet. Jeg anbefaler at elevene får lese (eventuelt at dere gjenforteller) det som står under *Til elevene FØR* de ser forestillingen. Dette er en forestilling som er oppbygd på en annen måte enn de kanskje er vant til, og for elevene skal få mest mulig ut av forestillingen anbefales det at de stiller forberedt. Også oppgavene under overskriften «forberedende arbeid» bør gjøres i forkant av publikumsopplevelsen. Videre anbefales det å gjøre enkelte oppgaver tilknyttet KRLE og samfunnskunnskap før elevene ser forestillingen, slik at de er klare over enkelte tematisk utfordrerne scener som finner sted i stykket (norsklærere kan med fordel bruke eller se over disse oppgavene også). Ellers kan de fleste oppgavene godt gjøres i etterkant av forestillingen. De bruker *Begynnelser* som et utgangspunkt for personlig- og faglig utvikling i de respektive fagene norsk, KRLE og samfunnskunnskap.

Videre er forestillingen en god inngang til å lære om forskjellen mellom handling og tema, samt ulike virkemidler i tekst og sammensatte teksten. Norsklærerene vil finne en oversikt over relevante læreplanmål, samt oppgaver som er tilpasset målene.

Dette pedagogiske dokumentet er altså oppbygd følgende:

1. Om de involverte partene: De Utvalgte, Carl Frode Tiller og Motorpsycho
2. Rolleoversikt: Hvem er med og hvilke relasjoner det er mellom dem

3. Forberedende arbeid: forberedelse som bør gjøres før elevene ser forestillingen
4. *Til elevene*: En oversikt over handling, fortellermåte og tema
5. Læreplanmål i norsk + oppgaver
6. Læreplanmål i KRLE + oppgaver
7. Læreplanmål i samfunnskunnskap + oppgaver
8. Vedlegg

Til sist vil jeg nevnte at dersom dere har noen tilbakemeldinger til det dere finner i dokumentet, noe dere synes mangler eller noe dere synes er nyttig, send gjerne en e-post til emily_luthentun@hotmail.com – Vi kan alle forbedre oss.

Lykke til! Jeg ønsker dere en god teateropplevelse!

Med vennlig hilsen

Emily Fischbeck Luthentun

Dramapedagog

Om de tre involverte partene

De Utvalgte

De Utvalgte ble startet i 1994 etter at gruppens originale besetning avsluttet sin utdanning på Nordisk Teaterskole i Danmark. Kompaniet består av Kari Holtan (regissør), Boya Bøckman (videograf), Torbjørn Davidsen (skuespiller), Anne Holtan (dramaturg), Morten Kippe (produsent). De er et scenekunstkompani med beina godt plantet i samtidsteater. Med andre ord arbeider de med teater som består av performance¹, billedkunst, video, tekst, lyd, musikk og skuespillere. De har vunnet flere priser, blant annet Heddaprisen i 2012 for beste visuelle design og Heddaprisen 2013 for særlig kunstnerisk innsats. Det er derfor ingen overraskelse at regien og scenografien/videodesignet som De Utvalgte lager til *Begynnelser* er svært visuell.

Carl Frode Tiller

Namsos -forfatteren Carl Frode Tiller debuterte med romanen *Skråninga* i 2001. For den fikk han Tarjei Vesaas' debutantpris. Siden har han gitt ut flere prisbelønte og kritikerroste bøker, som *Bipersonar* (2005) og trilogien *Innsirkling* (2007, 2010 og 2014). Som tittelen antyder, sirkler man seg inn på hovedpersonen i løpet av de tre bøkene i *Innsirkling*. Dette gjøres ved at man får lese hva andre skriver om hovedpersonen. I *Begynnelser* er det hovedpersonen selv som gjennom løsrevne minner og gjenopplevelser fra hans liv, viser oss veien til hvem han er. Tillers tekst presenteres i denne forestillingen både som dialog, indre og ytre monolog og på video.

Motorpsycho

Motorpsycho fra Trondheim ble startet i 1989 og har holdt på siden den gang. I 27 år har de lagd og spilt musikk. Musikken deres som ofte blir stemplet som psykedelisk rock, inneholder elementer fra rock, jazz, metall og pop. Litt av hvert å plukke fra altså, idet de improviserer frem musikken til forestillingen *Begynnelser*. På Trøndelag Teater spiller de live hver forestilling, både på scenen og i orkestergraven.

Bandet består per dags dato av Hans Magnus Ryan og Bent Sæther.

¹ Performance, (eller scenekunst) til forskjell fra det man ofte forbinder med teater, er et videre begrep. Performance foregår ikke nødvendigvis på en scene og trenger ikke ha replikker eller roller. Så lenge man har en visning av noe for noen andre kan det kalles en performance (i sin videste definisjon dette).

Rolleoversikt: Hvem er med og hvilke relasjoner det er mellom dem

TERJE: Hovedpersonen. Han spilles av to ulike skuespillere – en voksen (store Terje) og et barn (lille Terje)

MAMMA: Mammaen til Terje og Anita

ANITA: Søsteren til Terje

FAR /GUIDE TIL STORE TERJE: Pappaen til Terje. Han har også en slags veivisende eller guidende funksjon.

TURID: Eks-kona og kona til Terje

MARIT: Datteren til Terje og Turid

CAMILLA: En venninne/kjæreste av Terje da han var tenåring

GEIR og DAG-ERIK: To udefinerte personer som vi møter gjennom Terjes minner (se eventuelt vedlegg 3)

Forberedende arbeid

Oppgave 1:

Bør gjøres før elevene leser teksten «Til elevene» slik at de har et eksempel å gå etter.

- Sett på en sang av Motorpsycho: https://www.youtube.com/watch?v=s9pN_5_Odb8
 - o NB: dette er et fullt album, men sett gjerne på videoen og la musikken spille mens dere gjør øvelsen.
- Be elevene lukke øynene.
- Be elevene tenke på en gang de fikk en gave
- Be elevene se for seg nøye hva gaven var, hvem de fikk den fra.
- Be elevene kjenne etter hvordan det føltes. Ble de glade, skuffa. Sinte? Det kan godt være flere følelser på en gang.
- Be elevene tenke på hva gaven minner dem om – hva det minner dem om da de fikk gaven
- Be elevene tenke over hva gaven minner dem om nå. Hva tenker de på når de ser eller tenker på presangen?
- Del ut arkene med de ulike lagene (se neste side) og be dem fylle inn hvert lag.
- Vis dem (enten i fellesskap via projektor eller ved utdeling av ark) likheten mellom det de nettopp fylte ut, og det skjemaet som handler om *Begynnelser*.

Se også gjerne videoen *Begynnelser på Trøndelag Teater* som en slags teaser eller trailer.

Link: <https://vimeo.com/181192293>

Lag 1

- Det som skjedde: *Du fikk en gave. Hvordan så den ut? Hvem fikk du den av?*

-

Lag 2

- Det du følte om gaven

-

Lag 3

- Det du føler om personen du fikk gaven av

-

Lag 4

- Det gaven minte deg om/assosiasjon

-

Lag 5

- Det du tenker om minnet akkurat nå

-

Lag 1

- Handlingen:
- Terje havner i koma og gjenopplever hendelser fra livet sitt fra slutten/døden til begynnelsen/fødselen

Lag 2

- Minnet
- Terje og mamma snakker sammen om baderomsvifta og Reidar

Lag 3

- Følelsene
- Musikken og videoen viser hvordan Terje opplevde situasjonen da og hvordan han påvirkes av det nå som han gjenopplever det

Lag 4

- Assosiasjoner
- Det som skjer minner han om noe annet. Følelsen av uro som bygges opp gjennom musikken minner Terje om en urskog på vei inn i full storm.

Lag 5

- Tema
- Kombinasjonen av de forskjellige gjenopplevelsene publikum får se kan gi oss innblikk i overhengene tema som: familierelasjoner, gener versus miljø og oppvekst, fri vilje, å prøve og feile og prøve igjen.

Til elevene.

Nå er det ikke lenge til dere skal se *Begynnelser* på Gamle Scene på Trøndelag Teater. Det er et litt annerledes teaterstykke, ettersom fortellingen ikke har en kronologisk begynnelse, midtdel og slutt. Handlingen og tematikken vises ikke på en bokstavelig måte, men bruker video, live-musikk i tillegg til språklige bilder og metaforer for å få frem handlingen og tematikken. Her er derfor litt om teaterstykket som kan være greit å vite før dere ser forestillingen.

Handling

Kort sagt handler *Begynnelser* om Terje. Ved stykkets start kjører han inn i en semi-trailer i et forsøk på å ta livet sitt. Mens han ligger på dødsleiet får vi sammen med Terje gjenoppleve hendelser fra livet hans.

I løpet av teaterstykket er det som om betennelsen i Terjes liv trekkes ut mens vi i ser på. Han har hatt en vanskelig oppvekst. Pappaen hans dro da han var ni år gammel, og mammaen hans er/har vært alkoholiker og forelsker seg ofte i gifte menn. Storesøsteren Anita har ikke jobb og hun og Terje kommer ikke godt overens. I tillegg får vi møte Turid, først som eks-kona, så som kona og til sist som bruden til Terje. Jo lenger uti stykket vi kommer, desto mer får vi se fra tenårene og fra barndommen til Terje. Sakte men sikkert blir skallet av Terjes live skrelt vekk til vi ender opp med kjernen.

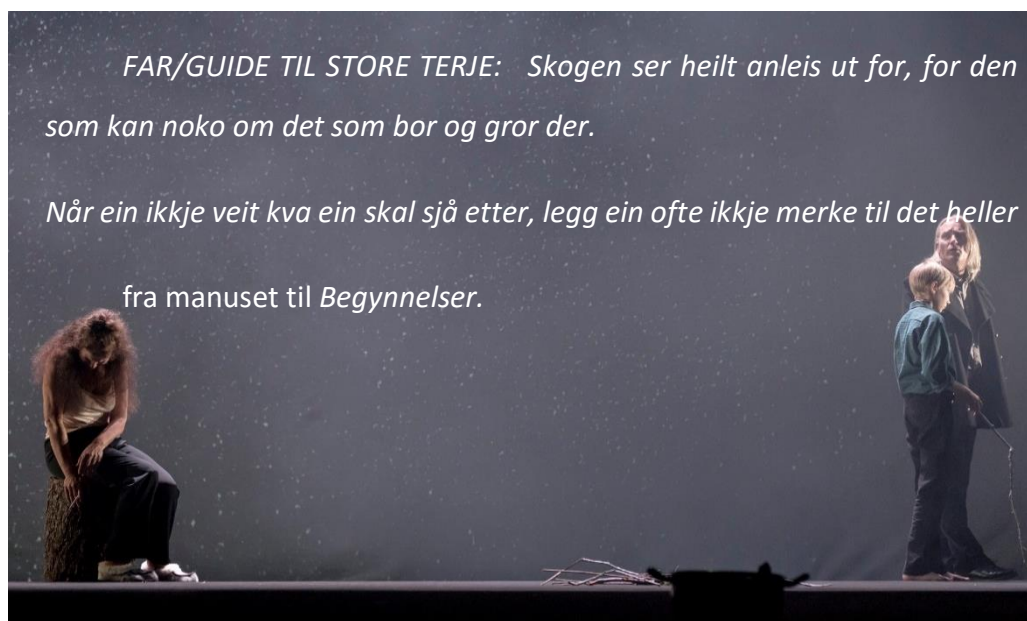
Fortellerstil

Stykket begynner altså med slutten på et liv og beveger seg derfra bakover i tid. Men det presenteres ikke i rekkefølge, det er ingen slutt – midtdel - start. Ofte er det slik at minner blander seg sammen i hverandre. Kanskje du også klarer å tenke på flere ting på en gang? For

eksempel: du hører på musikk som gjør deg glad eller trist, samtidig som du tenker på det du skal gjøre i morgen, mens du også stresser med den matteprøven som du ikke har pugga nok til. Vi klarer å tenke og føle flere ting på en gang. Slik er det også i *Begynnelser*. Her bruker man musikken til Motorpsycho, videoen til De Utvalgte og teksten til Carl Frode Tiller for å få frem forskjellige ting man tenker og føler samtidig. Derfor kan det hende at du ser både yngre Terje og voksne Terje samtidig, mens videoen viser noe som karakterene tenker på eller føler samtidig. Lag på lag med tekst, undertekst og historie foregår samtidig i *Begynnelser*.

Tema

Det er kombinasjonen av de forskjellige lagene og summen av de ulike scenene som kan hjelpe oss med å finne ut hva temaet er. Til forskjell fra den konkrete handlingen (=Terje dør og opplever livet i revy) er temaet noe som går dypere.

I *Begynnelser* kan vi snakke om flere temaer. Temaet sirkler rundt oppvekst og hvor mye den har å si på hvem vi blir som voksne. Hvor frie er vi til å forme våre egne liv? Om man vokser opp med faste mønstre som former hverdagen og livet ditt – kan du da bryte de når du blir voksen? *Begynnelser* tar opp menneskets stadige forsøk på å bryte mønstre, å falle og reise seg igjen. Å alltid fortsette å prøve.

Læreplanmål og oppgaver.

Oppgaver til norsk:

Læreplan i norsk: Kompetansemål etter 10. årstrinn

- *Muntlig kommunikasjon*
- Mål for opplæringen er at eleven skal kunne
 - lytte til, oppsummere hovedinnhold og trekke ut relevant informasjon i muntlige tekster
 - samtale om form, innhold og formål i litteratur, teater og film og framføre tolkende opplesing og dramatisering
 - delta i diskusjoner med begrunnede meninger og saklig argumentasjon
- *Skriftlig kommunikasjon*
- Mål for opplæringen er at eleven skal kunne
 - gjenkjenne virkemidlene humor, ironi, kontraster og sammenligninger, symboler og språklige bilder og bruke noen av dem i egne tekster
- *Språk, litteratur og kultur*
- Mål for opplæringen er at eleven skal kunne
 - presentere tema og uttrykksmåter i et utvalg sentrale samtidstekster og noen klassiske tekster i norsk litteratur
 - beskrive samspillet mellom estetiske virkemidler i sammensatte tekster, og reflektere over hvordan vi påvirkes av lyd, språk og bilder

For- og etterarbeid: estetiske virkemidler:

- Før forestillingen - Les vedlegg 1: Scene 3. Fyll ut skjemaet i vedlegg 2. (SPAR PÅ DETTE PAPIRET)
- Etter forestillingen: Tenk tilbake på scene 3. Fyll ut skjema i vedlegg 2. Sammenlikn de to utfylte skjemaene sammen med en partner.

Etter forestillingen/Etterarbeid:

- Hva handlet stykket om?
 - Hva var handlingen?
 - Hva var temaet?
- Virkemidler:
 - Hvilke 'språklige' virkemidler kunne dere se i *Begynnelser*? (Kontraster, humor, symboler)
 - Hvilke estetiske virkemidler ble brukt? Gi eksempler.
(F.eks Video- kinarestaurant/urskog, lyd - fulgekvitter, lys – sidelys /mangel på lys / farge på lys, musikk – Motorpsychos sanger, scenografi – glassboksen til stua og doen)
 - Gi et eksempel på virkemidlene:
 - Kontrast
 - Eks. 1: Overgangen fra scenen hvor Motorpsycho spiller på scenen, med rødt/flammende film til scenen hvor lille Terje forteller om skogsturen hjem på onsdag, med grønn skogsbakgrunn og rolig musikk.
 - Eks 2. Den rolige samtalen inne i glassboksen i kontrast til stormen i skogen som vises på videoen i scene 3. (Se vedlegg 1)
 - Humor
 - Eks. 3: Mørk humor. For eksempel i følgende dialog:

MAMMA [til Anita] Har du fått medisin no da?
(Anita ristar på hovudet)
STORE TERJE: Har du ikkje? – Du ser da medisinert ut
 - Symbol
 - Eks 4: Samme som i Eks.3: Bildet av skogen i storm som reflekterer Terje og morens undertekst eller underliggende samtale.

- Eks 5: Videoen av hunder som jager, mens Terje og Anita leter gjennom mammaens hus etter piller.
 - Eks 6: Menneskene i scenen fra voldelige Terjes ungdomsår representert som groteske dukker. Symbol eller overdrivelse som underbygger hvordan Terje ikke ser dem sammensatte mennesker med tanker og følelser, men som truende figurer uten emosjoner.
 - Eks 7: Bilder fra naturen – innsekter som vortebiteren og fluen i scenen mellom læreren, moren og lille Terje. – Grobladet som faren snakker om i begynnelsen (se sitat i teksten «Til elevene»)
 - Eks 8: Økosystem – hvorfor sammenliknes familien med et økosystem?²
- Hvordan påvirkes vi av estetiske virkemidler?
- Tenk over og diskuter: Påvirket musikken til Motorpsycho hva dere tenkte og følte om en scene? Kom gjerne med et konkret eksempel hvor dere la merke til musikken og stemningen i scenen.
 - Tenk over og diskuter: Når synes dere videoen var mest effektiv? Hva tror dere videoene symboliserte? Kom gjerne med konkrete eksempler som ovenfor.
 - Tenk over og diskuter: Var det noe som ble sagt, noen replikker, som dere husker godt? Hvorfor husker du akkurat den eller de replikkene?
 - Tenk over og diskuter: Hvorfor tror du at Terjes minne om Anita og mammaens diskusjon om å flytte ut av byen etter en anleggsarbeider i Namsos ble utspilt som om de var indianere? (Vurder eventuelt om det kan ha noe med at minnet ble lagret da Terje var barn)

² Definisjon av økosystem fra Store Norske Leksikon:

«økosystem, omfatter i økologien et organismesamfunn og de livløse (abiotiske) faktorene i miljøet der samfunnet finnes. Et økosystem kan være lite – som en pytt, større – som en skog, eller sies å omfatte hele biosfæren, dvs. den del av Jorden (jord, vann, luft) der levende organismer kan eksistere.»

Kilde: <https://snl.no/%25C3%25B8kosystem>

- Tenk over og diskuter: Hvorfor Tror du at Terjes minne om voldsepisoden med Dag Erik og Geir ble utført på den måten den ble (stilisert, avdekt av et sceneteppe, fremført som om skuespillerne var dukker?)

Oppgaver til KRLE

Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE). Etter 10. årstrinn

- *Filosofi og etikk:*
- Mål for opplæringen er at eleven skal kunne
 - reflektere over filosofiske temaer knyttet til identitet og livstolkning, natur og kultur, liv og død, rett og galt
 - reflektere over etiske spørsmål knyttet til mellommenneskelige relasjoner, familie og venner, samliv, heterofili og homofili, ungdomskultur og kroppskultur

Oppgave 1

- Mammaen til Terje flytter fra byen hvor Terje og søsteren Anita har vokst opp for å være nærmere en (gift) anleggsarbeider fra Namsos. Synes du at det er riktig at hun flytter fra stedet hvor barna har venner til et nytt sted for å komme nærmere personen hun er forelska i?
- Terje bruker mye tid på å hjelpe mammaen sin med husarbeid. Hun sier at hun er for sliten eller har for mye vondt til å gjøre det selv – og dette har hun gjort i mange år. Synes du at Terje burde hjelpe henne, eller synes du som moren til Terje at han «burde stikke ut sjølv, i staden for å sitje her med meg kvar einaste kveld.»? Hvorfor/hvorfor ikke?

Oppgave 2

- «Det eneste jeg har lyst til, er å ha lyst til noe» - hva mener Terje og mammaen hans med dette? Hvordan tror du dette påvirker de andre folkene i deres liv. Tenk på hvorfor pappen til Terje dro, og scenen mellom Terje og Turid (se vedlegg 4 for påminnelse)

Oppgaver til samfunnskunnskap:

Mål fra lærerplanen i Samfunnskunnskap etter 10.årstrinn

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- analysere kjønnsroller i skildringar av seksualitet og forklare skilnaden på ønskt seksuell kontakt og seksuelle overgrep
- beskrive utvikling og konsekvensar av tobakks- og rusmiddelbruk i Noreg og diskutere haldningar til rusmiddel

Oppgave 1.

- Les gjennom teksten i vedlegg 3. Marker i teksten hvor du synes kjønnsroller påvirker hva karakterene sier og gjør. Det er markert i begynnelsen av teksten som et eksempel.
- Hva tenker du om forholdet mellom Terje og Camilla, og mellom Camilla og Dag-Erik?
- Store Terje sier: «Ho kjenner fan ingen grenser, driv det berre lenger og lenger, gjer kva som helst for å få meg dit ho vil.» Hvilke grenser er det Store Terje snakker om? Store Terje sier at Camillia vil «få meg dit»? Hva tror du han mener? Vurder om hvilken sinnsstemning eller følelse Store Terje snakker om.

Oppgave 2

- Hvordan blir alkohol brukt i scene 10 (se vedlegg 3)?
- Hvilket forhold har moren til Terje til alkohol?
- Vurder sammenhengen mellom alkohol i scene 10 og alkoholforholdet som mammaen til Terje har.
- Hva slags forhold har du selv til alkohol?
- Hva synes du selv er forskjellen på et godt og et dårlig forhold til alkohol?

Vedlegg

Vedlegg 1

SCENE3

STORE TERJE Hei!

MAMMA: Hei

STORE TERJE: Kor har du vore?

MAMMA: Gått tur

STORE TERJE : Jøss

STORE TERJE: Men så... bra da – At du har gått tur

MAMMA Herregud: – Folk går da tur

STORE TERJE : - Joda, Dei gjer jo det. Vi må vel handle middag til i kveld også

MAMMA: Eg skal spise ute i kveld

STORE TERJE: Ute? - Kor da?

MAMMA: Det har vi ikkje bestemt heilt enno

STORE TERJE: Ho snakka som om det å spise ute var noko ho gjorde rett som det var

STORE TERJE: Med kven da?

MAMMA: Ein venn

MAMMA: -Er det så rart da?

STORE TERJE: Nei, bevars. Kven er det du skal ut med da?

MAMMA : Du kjenner han ikkje. Han heiter Reidar

STORE TERJE: Reidar, kva?

MAMMA: (Ler) Kvifor spør du om det? - Reidar Austbø

STORE TERJE: Hm?

Kva?

Ho held på fliret

MAMMA: Ingenting - Eg sa berre at han heitte Reidar Austbø

STORE TERJE: Javel

MAMMA : Du burde stikke ut sjølv, i staden for å sitje her med meg kvar einaste kveld.

MAMMA: -Sa eg noko morosamt?

STORE TERJE Ja, faktisk

STORE TERJE : Kva er det?

MAMMA: Eg er tom for røyk

STORE TERJE : Eg såg du har fått montert ny vifte på badet

MAMMA: Ja

Terje: æ prøvde å sjå alvorlig men, men hu spurt ikkje om nook va gale, sikker fordi hu ikkje ville høre kritikken ho ant at ville kom

STORE TERJE: Kva slags firma brukte du, egentleg?

MAMMA: Kvifor spør du om det?

STORE TERJE : Eg dreiv jo og sjekka litt på nettet da den gamle vifta vart øydelagt. - Og det der er jo ei sånn billig-vifte som våtromsekspertane sa at ein absolutt ikkje måtte bruke. Så det er ganske rart at ein elektrikar bruker den. Eigentleg er det grunn til å klage, synest eg

MAMMA: Vifta er god nok for meg

STORE TERJE : Det jo greit å ha ei vifte som greier å trekke fukta ut av badet da

-Og som ikkje går i stykker etter eit år eller to

MAMMA: Når vart du ekspert på baderomsvifter, egentleg?

STORE TERJE: Eg er ikkje ekspert på baderomsvifter

MAMMA: Nettopp

STORE TERJE: Herregud (ler) -Eg sa jo at eg sjekka ein del på nettet da den gamle vifta vart øydelagt

MAMMA : Badet held seg iallfall ikkje tørt så lenge ein nøyer seg med å sjekke viftene på nettet. – Dei må faktisk monterest også

STORE TERJE: Er du røyksjuk eller?

MAMMA: Kva?

STORE TERJE: Kva er det egentleg?

MAMMA: Ingen verdens ting

STORE TERJE: Eg ser det, – Eg sa berre at du burde klage på baderomsvifta. Det er vel ingen grunn til å føle seg personleg krenka.

MAMMA: Personleg krenka!

STORE TERJE: Fornærma da

MAMMA: Eg er ikkje fornærma

STORE TERJE: Neivisst

MAMMA : Dessutan gjer eg kva eg vil i mitt eiga hus

STORE TERJE: Eg prøvde berre å hjelpe, – Beklagar, det skal ikkje gjenta seg.

MAMMA: Og kven er fornærma no? Ka e klokka?

STORE TERJE : Han er gift, mamma, og du kan vente til du blir blå, men han kjem ikkje til å gå fra kona uansett

MAMMA : Vi er berre vennar! Vi er berre vennar! Har æ itj lov te å ha vænna heller?

STORE TERJE : Bare vennar ja- alt tyder jo på det Eg kjøpte forresten røyk til deg.

MAMMA: Åh, – Takk

STORE TERJE: Ver så god

MAMMA : Du skal få igjen pengar straks eg har tatt ut

STORE TERJE: Nei, nei, nei

MAMMA: Det er klart du skal ha pengar

STORE TERJE : Gi deg,. – Eg vil ikkje ha ei krone

MAMMA: Like sta som alltid,

Vedlegg 2

Skjema til utfylling før og etter forestillingen. Les gjennom vedlegg 1 før det fylles ut første gangen.

Spørsmål til scenen:

1. Hva handlet scenen om?
2. Hva var underteksten i scenen?
3. Hva tror du Store Terje og mamma føler i løpet av scenen?
4. Hvilke bilder kunne blitt brukt for å illustrere teksten? (Bruk eventuelt Google-images for å finne frem ett eller to bilder du synes passer til scenen)
5. Finn en sang som du synes passer til scenen.

Vedlegg 3

TIDLEG VAKSEN - SCENE 10

Ni år før det igjen:

STORE TERJE : Feite grisen, sitt der med søndagsmiddagane hengande under haka, fanmeg så stygg at ein burde ha sendt ut nabovarsel før han kom. Og han andre, Dag Erik eller kva fan det var, så jævla latterleg heile fyren, har på to skjorter enno det er femogtyve grader, trur han ikkje folk skjønner at han gjer det for å sjå større ut, fanmeg så spinkel at han kan gjømmе seg bak ei flaggstang, **er ikkje mann han der, kan ikkje kallast mann, jævla kjerring,** det han er. Og likevel sitt han der og flørtar med henne, sitt der og smiler, skal fanmeg passe seg, fanmeg passe seg og ho også, må fan ikkje dra det stort lenger no. Eg legg den venstre ankelen over det høgre kneet, og sitt slik ei lita stund. Legg den høgre ankelen over det venstre kneet, og sitt slik ei lita stund. Tar ein slurk gin. Lunka gin, bar. Bør gå over til øl snart no, går gale om eg fortsett slik, veit jo det. Og der smiler han fanmeg til henne igjen, smiler slik ein mann på femti smiler til ei ung kvinne, sjølvikkert smil, trygt. Og ho smiler tilbake, blygt smil, speler spelet sitt no, fattar ikkje kvifor ho blir sånn bestandig, ho veit jo korleis det går, veit jo kor dette ender, og likevel gjer ho det, skjønner fan ikkje kva det er som driv henne, vil ho straffe meg, er det derfor?

CAMILLA: Vi er vel vennar? Terje?

STORE TERJE: Kvifor skulle vi ikkje vere vennar, Camilla?

CAMILLA: Det virka berre som om du vart irritert på meg?

STORE TERJE: Kvifor skulle eg vere irritert på deg? - Du som er så snill.

CAMILLA: Eg vil berre ha det artig.

STORE TERJE: Lykke til med det.

STORE TERJE: Pule henne når vi kjem heim, ta henne bakfra, ta henne hardt. Raud ræv. Og lunka gin, bar, den tørre brannen som brer seg bakover i ganen. Og stemmane deira, glade stemmar, høge, snakkar berre høgare og høgare, men eg får det ikkje med meg, Mudder.

CAMILLA: - Kan ikkje du vere snill å smøre meg på ryggen, Dag Erik?

STORE TERJE: Ho kjenner fan ingen grenser, driv det berre lenger og lenger, gjer kva som helst for å få meg dit ho vil.

DAG ERIK: Det kan eg stå ut med.

CAMILLA: Du har ikkje noko imot det, du, Terje?

STORE TERJE: For all del.

DAG ERIK : (mens han spruter solkrem i handa si) Har på følelsa av dette ikkje blir siste gongen eg sprutar i dag.

STORE TERJE Fanmeg øydeleggje han, meiner det, fanmeg skade han, helst i ansiktet.

Stemmane deira, høgare og høgare,. Som å synke ned i mudder. Alt det brune.

STORE TERJE: Men kva fan er det feiten gjer, sitt han der og forsyner seg av spriten min. - Spør før du tar!

GEIR: Beklager. Kan eg ta ein?

STORE TERJE: Ver så god.

DAG ERIK: Dama er det ikkje så farleg med, men spriten må ein ikkje røre utan å spørre først.

GEIR: Må vere jævla dyr gin det her...

DAG ERIK: Eventuelt jævla billig dame.

STORE TERJE: Kva sa du?

DAG ERIK: Berre ein spøk

STORE TERJE: (blidt) Få høre da.

ANITA: Terje

ANITA: - Ikkje!

STORE TERJE: (blidt) To skjorter.

DAG ERIK: At det var?

STORE TERJE: (brøler) Du har på to skjorter, for fan!

ANITA: Terje! Ta det med ro.

STORE TERJE: (blidt igjen) Eg er da heilt roleg eg, Anita

STORE TERJE : Og eg grip handa til Dag Erik og riv han fort opp av stolen, tar eit skritt til sida, legg armen hans over kneet og knekk den tvers av. Den tørre knekkelyden med det same, er så jævla deilig. Og hylet hans rett etterpå, hylar på ein måte som ikkje kler ein vaksen mann, hylar som ei lita jente.

ANITA: Terje!

GEIR: I helvete!

STORE TERJE : . Og så reiser Geir seg, feite grisen.

ANITA: Sett deg - Sett deg!

STORE TERJE : Men han sett seg ikkje, har ikkje vett til å sette seg, han kjem mot meg. Og eg grip vodkaflaske, knuser den mot kanten på bordet, og kjører restane i fjeset hans. Taggar av glas som glir inn i kinna, øvreleppa og nasebeinet. Stoppar ikkje før dei møter bein. Står fast i beinet. Og eg vrir flaske rundt, fort og hardt. Skriket hans med det same, redsla i det. Og blodet som sprutar i tynne strålar, er så inn i helvete deilig å sjå. Og ikkje gi meg, berre

fortsette, splintane som sprutar gjennom meg. Og eg legg den venstre handa på bakhovudet hans, og pressar det ned samtidig som eg bruker den høgre handa til å vri flaska rundt. Vrir som om eg strammar ein skruv. Ein gong, to gongar tre gongar, og så rykker eg glaset ut av fjeset hans. *Han brøler*